

Olgu sunumlarıyla hipertansiyon

Dr Hayriye Sayarlıođlu

Olgu

- 36 y bayan hasta
- 5 yıldır HD
- Nefes darlığı,
- Kusma,
- Çarpıntı, terleme
- KBY primer etyoloji bilinmiyor

Fizik muayene

- Boyun venleri dolgun, ortopneik
- TA 180/100, NDS 80/AR
- KTA 120/AR
- Akciğerde yaygın ralleri var

Laboratuvar

- AKŞ 110
- BUN 28
- Kreatinin 6
- Sodyum 139
- Potasyum 5.2
- Kalsiyum 10
- Albümin 3.6
- ALT 25
- AST 17

- ALP 450
- HDL 30
- LDL 100
- TG 210
- Hg 10
- BK 6600
- PTH 255
- EKG atrial fibrilasyon
- CRP 18.7
- Ktv 1.3

Tanı?

- Hipertansiyon
- Hipervolemi
- Kuru ağırlıkta hedefe ulaşamama
- Kilo kaybı

Kilo kaybı ayırıcı tanı?

- İnflamasyon
- Sistemik hastalığın varlığı
- Nutrientlerin diyaliz ile kaybı
- Diyetle kısıtlama
- Gastroparezi
- İlaçlar
- Yetersiz diyaliz

Tani

- sT4 4.4
- sT3 2.8
- TSH 0.01

Hipertiroidi

Hemodiyaliz hastasında hipertansiyon

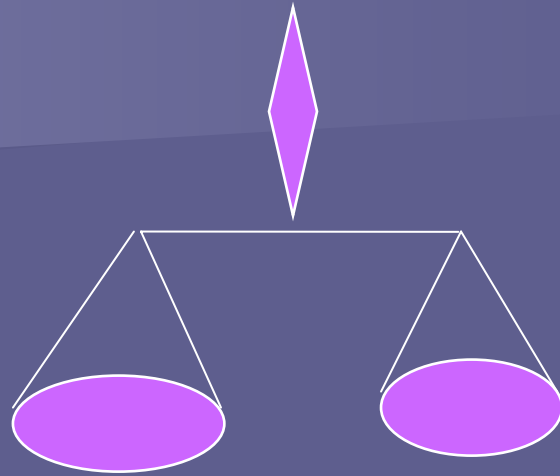
- Hipertansiyon patogenezi nedir?
- Hipertansiyon en iyi nasıl tanımlanır?
- Hedef kan basıncı değerleri nelerdir?
- Hipertansiyon nasıl tedavi edilmelidir?

Patogenez

- Sodyum atılımının azalmasına bağlı volume artışı
- Primer vasküler hastalık veya böbrekteki iskemik alanlardan kaynaklanan RAS aktivasyonu
- Artmış sempatik sinir sistemi aktivitesi
- Endotelin $\uparrow$, NO $\downarrow$
- Eritropoetin
- İntrasellüler kalsiyum artışı
- Endotelial kalsifikasyon
- Esansiyel HT

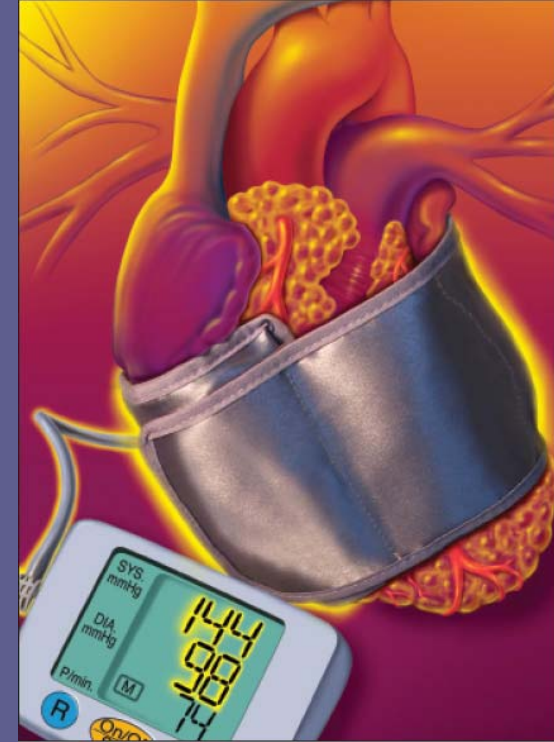

RAS
Aldosteron
Endotelin

Natriüretik peptid
Nitrik oksid

Hipertansiyon en iyi nasıl tanımlanır?

- Evde TA ölçümü
- Nokturnal HT

Hedef kan basıncı değerleri nelerdir?

- Prediyaliz $<140/90$, postdiyaliz $<130/80$
- Ortalama ambulatuvar kan basıncı
  - Gün içinde $<135/85$
  - Gece $<120/80$

Tedavi

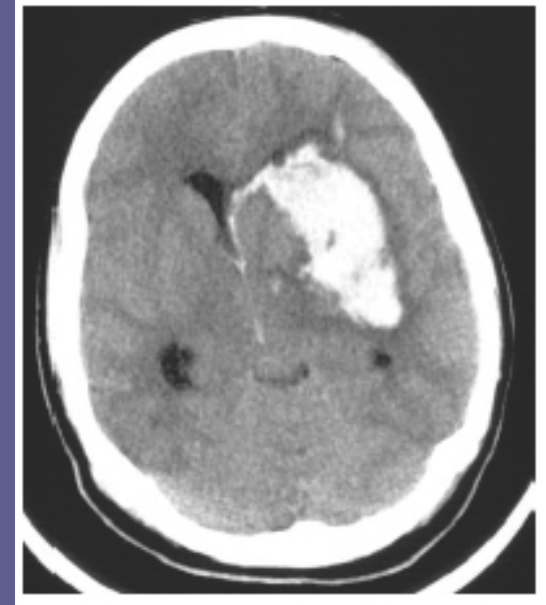
- Volüm durumunun kontrolu
- Uzamış ve/veya daha sık diyaliz
- Diyaliz yeterliliği
- Antihipertansif tedavi
  - KKB
  - ACE
  - ARB
  - BB
  - Santral sempatik agonistler
- Diyalizat sodyumunun azaltılması
- Periton diyalizine geçiş

Tedaviye dirençli hipertansiyon

- Kan basıncının artışına neden olan başka faktörler
  - NSAID
  - Renovasküler hipertansiyon
  - İlaç tedavisine uyumsuzluk
  - Polikistik böbrek hastalığında kist boyutlarının artması

Olgu 2

- 35 yaşında bayan hasta
- Baş ağrısı, şuur bulanıklığı
- 10 yıldır hipertansif
- Nöroloji konsültasyonu
- BT sağda ventriküle açılan kanama
- İntrakranyal hemoraji

Fizik muayene

- Şuur bulanık, ajite
- TA 260/160
- Batın muayenesi normal
- NM şuur açık, DTR solda hipoaktif, ense sertliği şüpheli pozitif

Laboratuvar

- AKŞ 120
- BUN 25
- Kreatinin 0.9
- Sodyum 140
- Potasyum 4.5
- Kolesterol 188
- TG 178

- Renal dopler USG N
- VMA 8.6 (2-10)
- Metanefrin 902 μg
- Batın MR sol sürenal bölgede kontrast tutan kitle

Sekonder hipertansiyon düşünülmesi gereken durumlar

- Şiddetli veya dirençli hipertansiyon
- Daha önce stabil olan kan basıncında ani artış
- Puberteden önce veya 50-55 yaştan sonra ortaya çıkan HT.
- 30 yaş altı non obez ve aile hikayesi olmayan hastalar

Sekonder HT nedenleri

■ Sık

- Primer Renal hastalık
- Renovasküler hastalık
- Mineralokortikoid fazlalığı/
aldosteronizm
- Uyku apne sendromu

■ Seyrek

- Feokromositoma
- Glukokortikoid fazlalığı/
Cushing's
- Aort koartasyonu
- Hiper/hipotiroidizm

Meyan kökü kullanımı

Renovasküler hastalık

- ACE inhibitörleri veya AT II reseptör blokerlerini kullandıktan sonra kreatinin değerlerinde ani yükseklik
- Diffüz ateroskleroz veya tek taraflı küçük böbrek
- Tekrarlayan akut pulmoner ödem

Diğer sekonder HT nedenleri

■ Primer böbrek hastalığı

- Artmış serum kreatinin düzeyi
- Anormal idrar tetkiki

■ Oral kontraseptifler

■ Feokromasitoma

- Kan basıncının paroksizmal yüksekliği
- Baş ağrısı, çarpıntı ve terleme

Diğer sekonder HT nedenleri

■ Primer aldosteronizm

- Hipopotasemi (hastaların yarısından fazlasında hipopotasemi yoktur)

■ Cushing's sendromu

- Cushingoid yüz,
- Santral obesite,
- Proksimal kaslarda güçsüzlük,
- Ekimoz,
- Hikayede glukokortikoid kullanımı

Diğer sekonder HT nedenleri

■ Uyku apne sendromu

- Uykuda horlama yakınması olan obez erkekler
- Gün boyu uyuklama ve yorgunluk, sabahları konfüzyon

■ Aort koartasyonu

- Kol ve bacaklarda kan basıncı farkı
- Defekt proksimal subklavian arterde ise kollar arasında KB farkı
- Femoral arter pulsasyonunun azalması/kaybolması

Diğer sekonder HT nedenleri

■ Hipo/hipertiroidizm

- Hipo/hipertiroidizm semptomları
- Değişmiş tiroid fonksiyon testleri

■ Primer hiperparatiroidizm

- Artmış serum kalsiyumu

Dirençli HT ve/veya hipokalemi

Plazma renin aktivitesi (PRA)
Plazma aldosteron konsantrasyonu (PAK)

PRA ↑
PAK ↑
PAK/PRA=~10

Sekonder HT
nedenlerini
araştır

Renovasküler HT
Diüretik kullanımı
Malign HT
Renin salgılayan tm
Aort koartasyonu

PRA ↓
PAK ↑
PAK/PRA>25

Primer hiperaldosteronizmi
araştır

PRA ↓
PAK ↓

Araştır

Kongenital adrenal hiperplazi
Eksojen mineralokortikoid
Meyan kökü
DOC üreten tm
Chushing sendromu
11 β HSD eksikliği
Liddle sendromu
Değişmiş aldosteron
metabolizması

Olgu 3

- 50 yaşında erkek hasta
- 5 yıldır HT
- Kullandığı ilaçlar
  - Amlodipin 10 mg 1x1
  - Losartan+ hidroklorotiazid, ilaçlarını düzensiz kullanıyor
- TA takipleri 160-180/90-110
- Sigara

Fizik muayene

- TA 160/100, NDS 76/R
- Sistem muayeneleri doğal

Laboratuvar

- AKŞ 93
- BUN 17
- Kreatinin 0.8
- Sodyum 140
- Potasyum 4
- Kolesterol 215
- LDL 130
- TG 178
- TİT normal

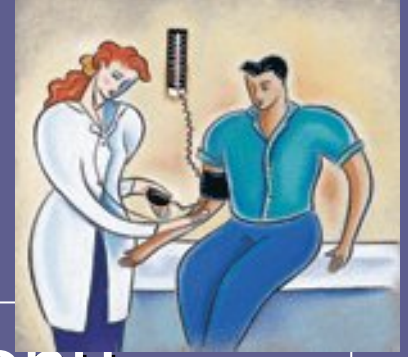
Hedef organ muayenesi

- Grade 2 hipertansif retinopati
- EKO sol ventrikül hipertrofisi

Dirençli HT

- Klasik tedaviye cevap vermeyen HT
- Biri diüretik olan 3 antihipertansif ilaca rağmen hedef TA değerlerine ulaşılamaması

Etiyoloji

- Ofis veya beyaz önlük hipertansiyonu
- Yetersiz tedavi
- Tedaviye uyumsuzluk
- İlaclara bağlı HT
- Ekstrasellüler sıvı artışı
- HT'a yolaçan bir nedenin olması
- Psödohipertansiyon

- Tedaviye cevapsız HT → Minoksidil
- Minoksidil;
  - Potent, oral vazodilatatör
  - Tedavi sırasında diüretik dozu arttırılmalı,
  - Sempatik bloker ve β blokerler kullanılmalı

Hipertansif hastaların değerlendirilmesi

HT hastanın değerlendirilmesi

- Hikaye
- Fizik muayene
- Laboratuvar
- Ek testler
  - Sınırlı ekokardiyografi
  - Ambulatuvar kan basıncı ölçümleri
  - Mikroalbuminüri
  - Plazma renin aktivitesi
  - Renovasküler HT açısından değerlendirme
- Kardiyovasküler risk değerlendirilmesi

Hikaye

■ Hipertansiyon süresi

- En son ne zaman TA normal ölçülmüş
- TA gidişi

■ Tedaviden önce HT

- İlaçlar: Tipi, dozu, yan etkileri

■ HT yol açan ilaç kullanımı varmı

- Östrojenler
- Steroid

- Kokain

- Sempatomimetikler
- Aşırı sodyum alımı

■ Aile hikayesi

- Hipertansiyon
- Prematüre kardiyovasküler hastalık veya ölüm
- Ailesel hastalıklar: feokromasitoma, böbrek hastalığı, DM, gut

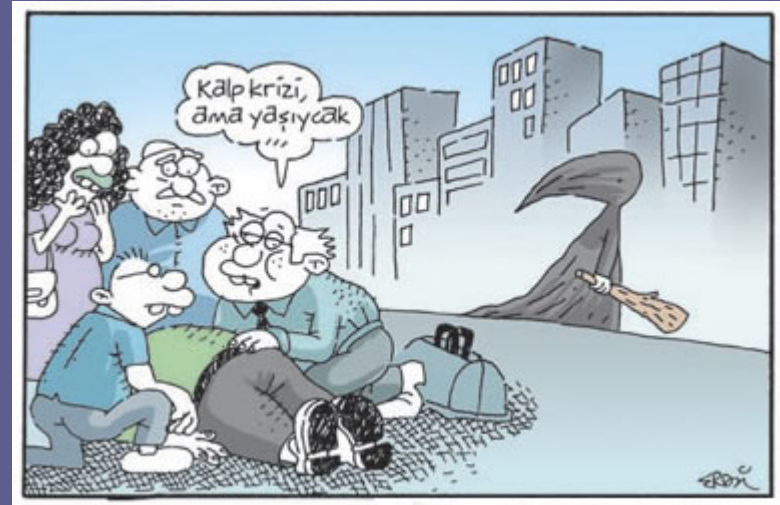
Hikaye

■ Sekonder nedenleri düşündüren bulgular

- Kas güçsüzlüğü
- Çarpıntı, terleme, titreme
- Deride incelme
- Yan ağrısı

■ Hedef organ hasarını düşündüren semptomlar

- Baş ağrısı
- Geçici güç kaybı veya körlük
- Görme keskinliğinin kaybı
- Göğüs ağrısı
- Nefes darlığı
- Klodikasyon

Hikaye

■ Diğer risk faktörleri

- Sigara
- DM
- Dislipidemi
- Fiziksel inaktivite

■ Diyet

- Tuz
- Alkol
- Satüre yağlar

■ Psikososyal faktörler

- Aile
- İş yeri
- Öğrenim durumu

■ Uyku apne

- Sabahları baş ağrısı
- Gün boyu uyuklama
- Gürültülü horlama
- Düzensiz uyku

Fizik muayene

- Kan basıncı ölçümü
- Genel görünüm
  - Beden yağlarının dağılımı
  - Cilt lezyonları
  - Kas gücü
- Fundoskopi
  - Kanama
  - Papil ödemi
- Boyun
  - Karotis arterlerin palpasyon ve oskültasyonu
  - Tiroid
- Kalp
  - Büyüklüğü
  - Ritm
  - Ses

Fizik muayene

■ Akciğer

- Ronküs
- Ral

■ Abdomen

- Renal kitle
- Aorta ve renal arterde üfürüm
- Femoral nabızlar

■ Ekstremitler

- Periferel nabızlar
- Ödem

■ Nörolojik değerlendirme

- Görmede bozulma
- Fokal güçsüzlük
- Konfüzyon

HT hastasının takibi

- Hedef organ hasarı
- Kardiyovasküler risk
- Sekonder nedenler

Tansiyon öksürük yapar mı?

Tansiyon hastasıyım. Son zamanlarda sebebini anlayamadığım kuru öksürük oluştu. Ne yapmalıyım?

Tansiyon hastalarında öksürüğün başlaması, kalp yetmezliği yönünden araştırmayı gerektirir. Bunun dışında ACE blokajı yapan tansiyon ilaçları hastada sıklıkla öksürük yapar. Şayet bu tür ilaçlar kullanıyorsanız, doktorunuza danışarak değiştirmelisiniz.

30 yaşlarında bir kadınıym. Yapmadığım egzersiz, uygulamadığım diyet kalmadı. Buna rağmen bir türlü kilo veremiyorum. Neden?

Şikâyetinizin mutlaka araştırılması gerekir. Özellikle tiroid hormonu az salgılandığı durumlarda "şişmanlığa" sıklıkla rastlanır. Kişi kilo veremez.

Bunun dışında "insülin direnci" olarak adlandırılan durumlarda da kilo vermek zorlaşır. Vakit geçirmeden bir doktora başvurun.

22 yaşındayım. Hepatit A hastalığı geçirdim. Artık aşı olmama gerek var mı?

Geçirdiğiniz hastalık A tipi sarılık

olup, diğer sarılıklara karşı bir koruyuculuğu yoktur. B tipi sarılık geçirmek istenmiyorsanız, 3 kür olarak yapılacak hepatit B aşısını zaman geçirmeden olun

Kan şekerlerim açık 104 ile 114 arasında gidip geliyor. Annem ve dayım şeker hastası. Ben de şeker hastası olabilir miyim?

Ailenizde şeker hastası olması sizin de olma ihtimalinizi bir hayli artırıyor. Ayrıca açık şeker oranlarınız 100 mg/dl üstünde. Acil olarak

bir diyabet merkezine başvurarak, şeker yüklem testi yaptırmanız doğru olur. Birçok kişide açık şeker seviyesi normal çıksa bile, tokluklar çok ciddi rakamlara ulaşabilmektedir. Bunun en iyi anlaşılabilirliği test de şeker yüklem testi.

Sonuç

- HT olan hasta;
  - Ayırıcı tanısı yapılmalı
  - Tedavi uygun şekilde verilmeli
  - Takibi yapılmalı